

Limba în centrul vieții sociale

Limbile ocupă un loc esențial în istoria popoarelor și a civilizațiilor. În societatea bazată pe cunoaștere – societatea terțiară –, mai mult decât în societatea agrară sau în cea industrială, limbile stau la baza relațiilor sociale și determină poziția individului în societate. Adesea limbile ridică probleme politice, economice, sociale și culturale, fără ca societatea să fie pe deplin conștientă de acestea. Există, în mod normal, două moduri de abordare a limbilor care se opun. Unii văd în ele un simplu instrument care este necesar în comunicare. Alții, dimpotrivă, văd în limbă un mijloc privilegiat prin intermediul căruia omul dă sens lumii. Acestei concepții funcționale, caracteristică perspectivei culturale, i se opune o altă concepție, care se bazează pe dimensiunea expresivă, socioculturală și istorică a limbilor. Acestor două concepte le corespund noțiunile, datorate lui Heinz Wismann și lui Pierre Judet de Lacombe, de „limbă funcțională”, pe de o parte, și de „limbă de cultură”, pe de altă parte. Acest articol încearcă să trateze aceste două abordări prin perspectiva psihologiei dezvoltării, în special prin intermediul a trei personalități care au ilustrat această ramură a psihologiei – Jean Piaget, Henri Wallon et Lev Vygotski. Se încearcă, de asemenea, să se înțeleagă sursele primei abordări mergându-se până la originile filosofiei și readucându-se în discuție problema relației dintre limbaj și gândire.

Antinomia dintre „limbă funcțională” și „limbă de cultură”, în condițiile în care ar trebui să acopere doar o diferență de utilizare, se referă, de fapt, la aspecte politice majore: limba care ar trebui să fie bunul cel mai prețios al popoarelor și de care acestea trebuie să profite pentru a-și dezvolta orizontul de cunoaștere.